

Розглянутий підхід до розв'язання задачі визначення та вибору раціональних способів дій формувань Національної гвардії України, спрямований на уникнення суб'єктивних помилок у ході прийняття рішення органом військового управління НГУ.

УДК 351.862: 355.426: 005

Неклонський І.М., кандидат військових наук, викладач кафедри організації та технічного забезпечення аварійно-рятувальних робіт Національного університету цивільного захисту України

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОБУДОВИ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ВЗАЄМОДІЇ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА КРИЗОВОГО РЕАГУВАННЯ

Ефективна взаємодія систем реагування на загрози, небезпеки і ризики є важливим елементом забезпечення національної безпеки.

З метою забезпечення сталого функціонування життєво важливих систем, мереж та об'єктів в державі створені і паралельно функціонують єдина державна система запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків, єдина державна система цивільного захисту, система фізичного захисту особливо важливих об'єктів, структурні складові яких з урахуванням особливостей, визначених законодавством про оборону, мобілізацію та правовий режим воєнного стану забезпечують виконання відповідних функцій в системі територіальної оборони України.

Крім того, на виконання Указу Президента Кабінетом міністрів України за участі Національного інституту стратегічних досліджень було розроблено «Концепцію створення державної системи захисту критичної інфраструктури». Підхід, запропонований у Концепції, передбачає максимальне використання існуючих систем безпеки та кризового реагування, і має на меті оптимальне використання наявних в державі можливостей і ресурсів та забезпечує достатні передумови для запобігання можливим негативним наслідкам створення такої системи.

На думку експертів Національного інституту стратегічних досліджень така ситуація, коли існує ціла низка національних систем безпеки та кризового реагування, за функціонування яких несуть відповідальність окремі державні органи, створює умови для домінування відомчих підходів до розв'язання проблем безпеки національного масштабу.

Формування перспективної моделі державної безпеки та кризового реагування вимагає подолання вузьковідомчих підходів, а це неможливо без побудови ефективної міжсистемної взаємодії. Серед принципів, на яких

повинна будуватися така робота особливої актуальності набувають принципи координованості та єдності методологічних засад. Для цього необхідно мати певний методологічний базис.

Відповідний базис має складатись з двох складових. Перша з них являє собою сформовану і апробовану систему загальнонаукових та спеціальних підходів, методів, прийомів і способів, що виконують методологічну функцію. Така складова має містити характеристики здатності систем взаємодіяти. Найбільш важлива вимога – забезпечення оптимальної здатності системи отримувати та надавати: функціональну підтримку, інформацію та «послуги».

В якості другої складової пропонується розглянути концептуальні положення науки про системи, об'єктом дослідження якої є елементи і зв'язки між ними. З цієї точки зору взаємодія різних суб'єктів забезпечення національної безпеки характеризується наявністю значної кількості різнорідних сил і засобів, спільно вирішуваних завдань і способів їх виконання, зв'язків між ними, а також великою кількістю факторів, що визначають кінцевий результат спільних завдань. Все це зумовлює можливість розгляду взаємодії з позицій системного підходу, основним поняттям якого є поняття «система». Систему взаємодії необхідно розглядати як відповідну складну систему, в якій функціонує сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих за єдиним замислом елементів з метою вирішення конкретної задачі в заданих умовах. Методологія дослідження такої системи має базуватись на системному аналізі, що дасть змогу провести цілеспрямований якісний аналіз системи, що розглядається, сприятиме вибору вірного методу вирішення конкретного завдання.